

deležnik za svojo osebo glas, kdor ima vrednost poslopij za 2000 gold. zavarovano.

Da pa zavarovanci, kateri niso do 2000 gold. zavarovani, svoje volivne pravice ne izgube, je dopuščeno, da se toliko zavarovancev iz enega okrožja k volitvi enega volivca izmed sebe snide, da skupna vrednost njih zavarovanih poslopij 4000 gold. iznese. Tisti tako izvoljeni volivec ima v njihovem imenu en glas.

Vsaki pooblastenec ima pravico, toliko oseb voliti, kolikor jih vodstvo potrebuje. Imenik od vodstva navetovanih pripravnih oseb, na kterega pa ni volivec vezan, se zmiraj po vodstvu, ogledni ali pa po okrožnem komisariji v pregled predlaga.

Vsaki volivni list mora imeti od zunaj zavarovano okrožje, naborni kraj in katastralno število volivca ali njegovih naročnikov, znotraj pa imena oseb, ktere voli, in podpis volivca, pri volitvah namestnika mora pa tudi okrožni opravnik podpisan biti, kateri tudi pritrudi, da družbeniki, katerih katastralna števila so zunaj naznanjena, so podpisanega volivca za opravljanje svoje volivne pravice izvolili.

Tako narejeni volivni listi se morajo zapečateni okrajnemu opravniku, vodstvu ali ogledni na Koroškem in Kranjskem o pravem času oddati. Volivni listi, kateri niso po imenovanem načinu narejeni, ali če so prepozno oddani, se ne prejemajo.

Veljava, v kateri se doneski plačujejo, je ta, ktera je pri plačanju davkov navadna.

Zavarovavno leto se prične o vseh Svetih vsacega leta, in mine konec oktobra prihodnjega leta.

Národno-gospodarske stvari.

Beseda o preseljevanji v ptuje dežele.

Iz Gorenskega.

(Dalje.)

Toda pustimo vse to, in naj bi vse ugodnejši bilo, kakor mi mislimo, da je — pa prašajmo kaj drugega važnega. Prašajmo namreč: ali si mar upate brez tekoče vode leto in dan biti? ali se ne bojite mrzlice, ki se tujega človeka, še tacega, ki se dobro glešta, tako rada prime in ga poflej dostikrat leta in leta ne zapusti? In koliko več se je bati tega pri ljudéh, ki bi se pri delu pod vročim solncem celi dan pekli pri slabi vodi in brez sence. Na dalje prašam: ali mar tudi to veste, da v Banatu ni lesa, ne za postropja delati, ne za kurjavo, in da je treba s slamo peči kuriti in za gradenje poslopij od daleč in drago kupovati les?

Pa idimo v Srbijo! bo kdo rekel. V Srbii se ne manjka hladne tekoče vode, tudi lesa in sence ne. Res je taka! Pa omeniti moramo tû druge stvari, ki se nam tudi važna zdi. Omeniti moramo namreč, da so Srbi pravoslavne vere, in da katoliških cerkvá na Srb-skem ni. Pa si jih bomo zidali! bo kdo rekel. Dobro! ali pa veste, da zidati cerkve bi se le tam dalo, kjer bi se vas na enem mestu toliko vkup naselilo, da bi vas bilo cela občina. Takih krajev pa Srbija tudi že nima toliko praznih! V Srbii naseljevati se je le bolj v malem številu mogoče, in to kaže najbolj Bosnjakom in Bulgarom, ki so ene vere s Srbi in vsi se s temi lahko pomešajo, in jim vendar ni treba skrbeti za posebne občine, posebne cerkve in posebne ljudske šole.

Za Božjo voljo! kam pa vendar čemo, ako nam tudi Srbijo odsvetujete? Tjè, kamor do zdaj še niste mislili — v Kavkaz! — Pa kaj vam na misel pride — na Rusko! — Da! na Rusko! — Kako pa ste do te misli prišli? — Tako-le: Nehal je lanskega leta boj med Črkési — dosedanjimi prebivavci Kavkaza — in Rusi; — krvavi boj, ki je neizrečeno dolgo trpel.

Zmagani so bili Črkési in podvreči bi se bili morali ruskim postavam; al tega kratko in malo niso hotli, in ker niso hotli, jim ni ostalo drugzega, ko zapustiti svojo domovino. Podali so se na Turško; kajti mohamedanske vere so kakor Turki.

Črkési, v socialnih razmerah razdeljeni na plemiče in sužne, so imeli navado prodajati dekleta zlasti pa hčere svojih sužnic na Turško. Turki so kupovali take ženske za žene in sploh za hareme (babištva) svoje; kajti Črkésinje slovè po vsem svetu za najlepše ženske.

Ko podaniki ruski bi se bili imeli Črkési odpovedati temu trgovanju; oprostiti bi bili morali celó svoje sužnje, kakor so morali oprostiti svoje kmete tudi sami ruski plemiči. Vajeni od prodaje žensk in ropanja živiti se, se Črkési takim postavam niso hotli podvreči, po katerih bi bili morali delati, ako bi hotli preživiti se. Podali so se, kakor smo že rekli, na Turško, kjer pa, kakor je slišati, bolezní in lakote konec jemljejo, — od bolezen zato, ker kraji, v ktere so se preselili, niso tako zdravi, kakor so jih bili vajeni domá, — od lakote pa zato mrejo, ker delati nečejo. Mar jim je le ropanje, in ker so tudi na Turškem po nekterih krajih neizrečeno razsajati začeli, so jih Turki že dosti postrelili.

Na Črkeškem pa je zarad tega ostalo veliko zemlje prazne in izpraznilo se je bode letos še več, ker tudi mohamedanski Dagestanci in Kabardanci neki mislijo na Turško pobasati jo. *)

Ruska vlada pa zdaj menda gleda na to, da bi naselila družih stanovavcev v zapuščene kraje. Najbolj po volji bi ji bili Slovani; kajti slišati je, da na Bulgarskem in še celó v Bosni mnogo naseljencev nabira. Zdi se nam, da Rusija zdaj skrbi za to, da bi imela v Kavkazu vernih in v vsakem obziru zanesljivih — lojalnih podanikov; kajti neizrečeno važna je za njo ta zemlja. Postavljen med dve morji: črno in hvalinsko, je Kavkaz ključ srednje Azije in v vojniškem obziru nekoliko tudi Indije same — ravno tiste Indije, ktere ključ je v starih časih Egipet bil (in kar utegne še biti).

Kavkaz je tedaj edina zemlja v Evropi, ki ima toliko praznih prostorov, da se cele občine morejo naseliti; in to se nam zdi kaj važno.

Samo v takih krajih je mogoče, da se veliko Slovencev vkup naseli in da si osnujejo ne samo male, ampak tudi velike ali okrajne občine, in to po ravno tisti postavi, ki je ne dolgo na Ruskem vpeljana in ki podeljuje občinam samoopravo. Tako bi si naši izseljenci v novi domovini lahko omislili svoje šole in cerkve, in ako bi jih bilo celi okraj, bi imeli lahko tudi svojega mirnega posrednika (friedensrichter) — po novi postavi tudi na Ruskem vpeljanega — in poravnavali bi tako manjše razprave, tako rekoč med seboj. **)

(Dalje prihodnjič.)

Iz deželnih zborov.

Hrvški sabor.

V Zagrebu 26. novembra.

⊕. Ni treba brati slovanskih in nemških listov (kar še celó A. A. Z. v nekem prav pametnem sestavku broja 324. potrjuje), čutimo tudi sami tukaj, da vse gleda na naš sabor. Ni dvojiti, da je njegovo delo-

*) Po najnovjših novicah so že začeli seliti se na Turško.

**) Ruska postava, kakor nam je znano, sicer v principu ne dopušča naselitev v smislu, kakor mi tukaj menimo; toda naša misel je ta, da bi ruska vlada, ako bi se nalašč prosila in ako bi se ji vse natanko razjasnilo, vendar le tako naseljenje dovolila, se ve, da izvanredno, kakor je nekđaj dovolila tudi Bulgarjem v Bolgradu v Besarabii. Pis.

vanje kaj važno za celo državo. Pravo so pa tudi večrajšnje „Novice“ rekle, da še ni javiti kaj gotovega. Al kar se dá, to bi Vam vendar rad razkril, dasiravno ni nič odločnega, saj bo ob odločnih rečéh menda še pozneje tudi časa in prostora v „Novicah.“

Ker je delovanje rečenega zakonodavnega sabora toliko važno, ter ne samo zavoljo sosedstva, ampak tudi v družih ozirih za Slovenijo prevelike važnosti, mislim, da ne bo brez koristi, če tukaj čitavcem ponudim kratak pregled o nekih njegovih zadevah.

Hrvaško sè Slavonijo stoječa pod civilno upravo ima skupaj 340 □ milj, ter razpada v sedem županij, od katerih je po zemljišču največa sremska (skoro 85 □ milj), najmanja pa reška, ki ima 28 milj. Stanovnikov je vsega skupaj leta 1857 bilo blizo 900.000, največ jih je v zagrebški županii (235.600); najmanj v požeški (64.000). — Zastopnikov, to je iz mest in kotorov (kantonov) in kaptolov s kloštri vsega je 120 po zakonu leta 1861, zatem nekaj čez 70 magnatov, in vsi predstojniki katoliške in pravoslavne cerkve. K temu še svetovavci banskega stola ali apelacije, in vsi véliki župani, tako, da jih je vseh do 220 oseb. Čudna posebnost našega ustava je ta, da magnati, to je, bogati grofi in baroni glasujejo na hrvaškem in tudi na madžarskem saboru; to se je razvilo v prejšnjih časih ozke zveze hrvaško-madžarske.

Krajina ali pa vojniška meja (granica) ima joča 339 □ milj (petrovaraždinska ne gré sém, ker stoji pod vojniško nadoblastjo v Temešvaru) pošilja, al samo za odločevanje državo-pravnih pitanj, 58 zastopnikov, kateri so v sedanjem saboru razun treh sami oficirji. V prejšnjih časih niso pošiljali zastopnikov, ker neki pravijo, da drugači vojska ne politikuje; poslednji sabor pa je s prošnjo v 9. sednici sklenjeno izdelal, da bi kakor leta 1848, tako tudi sedaj graničari zastopnike poslali v Zagreb. Zato tega ni v izbornem redu leta 1861. Namen je bil ta, da se tako vsaj do druge tretjine izpolni ime „trojedne kraljevine“, ter da se večja sila dá narodu hrvaškemu; misel kakor tudi namen je gotovo izvira slovanskega. — Tretja tretjina bila bi Dalmacija; al čeravno je zagrebški sabor že prejšnjih let od bečke vlade zahteval zedinjenje te zemlje s Hrvaško, vemo, kaka je bila do sedaj, in tudi v najnovejih vladinih predlogih ni videti volje, da bi se izpolnila ta želja. Tudi ta želja ima svoj izvir v občutkih slovanskih.

Od nekaj je sama hrvaška zemlja bila preslaba za samostojno politiko; zatega voljo sedaj gleda, da bi se okrepčala. Ravno zavoljo te nesamostojnosti od nekaj ste v naši deželi bili dve različni stranki, ena se je bolje držala bečke (dunajske) nemške centralne vlade, druga pa požunske ali ogerske.

In taka je tukaj še sedaj.

Na sedanjem saboru ne bo deset nessunistov, to je, kateri bi mislili, da Hrvatje naj ostanejo le za sebe, neki znajo le za dva; največidel ali pa skoro vsi magnati in bogateji aristokrati in mnogi drugi so za to, da se Hrvati združé z Madžari; ž njimi se je v precej ozko zvezo spustil en del onih, ki so 1861. leta bili zoperniki te ideje.

Druga stranka pa misli, da Hrvatom neka ožja zveza z Bečem bolje kaže, posebno pravijo, ker je Hrvatom vendar na vsaki način priznati nekaj občih zadev s celo Avstrijo, in ker bodo pri tem tam najdlji sorodnih Slovanov, s kterimi jih menda ne čaka zopet leto 1848, do kterege je vodila ozka zveza z Madžari.

Kdo bo tajil, da je za to in uno stranko razlogov poštenih, in ako bi mi proste ljudi, ki jim ni mogoče na drugo misliti kot le na davke, sedaj šli izpitavat po redu, najdlji bi, da si danes, ker jih je bečka dôba od

leta 1850 do sedaj skoro obsula z davki in papirjem, od zveze z Madžari zares obetajo zlatih časov; al bati se je tudi, da bodo, ako bi ta zveza za nekaj let dokazala lažljivost tega upanja, ravno ti ljudje zopet drugam nosili svoje simpatije in nade; kajti zdi se nam prav, da se denarnih stisek ne bodo še skoro znebili.

Toda segel sem že predaleč, hoteči razložiti doseданje zadeve našega sabora. Vem, da vsakega zanima zvedeti, kdo spada na eno, kdo na drugo stran; al vsak izvedeni človek vé, da se toliko ljudi ne dá meriti le po eni niti; tudi se bodo stranke javalne kakor s kineskim zidom razdelile med seboj; odloka, ki jo ima izreči naš sabor, je tako jako važna za celo našo prihodnost, da se bodo misli še le bistrile pri razpravljanji in razvijanji vsakega pojedinega pitanja; zato se nam zdi praktično, da se programi pišejo in podpisujejo le o pojedinih pitanjih.

Važneje zadeve doseданje so te-le: Koj v prvi seji zahteval je Mrazović, da se naj odstranijo svetovavci banskega stola, kakor bi po članku 9. 1861. leta tudi morali odstopiti. Za sedaj se je pitanje odložilo do dovršene verifikacije; težko, da ne bo tudi sedaj kakor 1861 leta. — Drugo, kar zadržuje — če se po mestu govori resnica — tiče se oficirjev v krajiških. Mnogo zastopnikov ali poslancev pravi, da je oficir še manj kakor činovnik na samostojni podlagi; oficir vi-seči od komande moral bo glasovati po telegrafu; k temu pa še dobro pomnimo, kako je še sam „Dobran“ hudo kritiziral neke volitve v Krajini; po takem bi mnogih čakalo, da se vrnejo iz Zagreba kakor so prišli. Da bi to oficirje hudo peklo, ni težko razumeti. Tretja zadeva je izbor predsedništva, ki se je o njem začelo razpravljati v seji 24. novembra. Kandidat fuzijske stranke je Kušljan, ki ga je prejšnja kancelarija zavrgla od časti vélikega bilježnika, od druge stranke pa bivši kancelar Mažuranić. Da ste to bitno različni stranki, iz daleč je videti; glasovanje bo nas učilo, ktera stranka je jača.

24. dne t. m. je na saboru bila huda borba; fuzionisti pogrozili so se, da odidejo, če bodo verificirani častniki (oficirji) graničarski in sploh udje glasovali pri izboru predsednika. To je hudo orodje, kterege se je tudi ban poplašil; Perkovac in Mrazović rekla sta mu, da jim ni ravno kaj mar, akoravno pod banom Šokčevićem ne bi bilo več sabora. In ko je prevzvišeni škof Strossmajer v pravdi zarad častnikov tudi pristopil sè svojim govorom k stranki fuzionistov, koj je ban zaključil sejo, in volitve ni bilo.

25. dne t. m. nobenega poslanca iz liberalno-národne stranke ni bilo v sejo; prišlo je le 101 poslancev, tedaj ne toliko, da bi bil mogel sabor kaj skleniti. Bana so oficirji sprejeli z živio-klici. Véliki župan Kukuljević je govoril ter zahteval skrivno sejo. Občinstvo nevoljno zapusti dvorano. 106 poslancev liberalne stranke je sklenilo, da pošljejo deputacijo od 10 poslancev s pritožbo zoper bana na Dunaj, gori omenjeni poslanci pa so v skrivni seji sklenili, ker vidijo, da sabor mora prenehati, ako ne pridejo uni v sejo, da je treba porazumeti se z liberalno stranko, zato so pod vodstvom generalmajorja Jelačića poslali deputacijo do prevzvišenega škofa Strossmajer-a, naj bi on blagovolil biti posrednik. Kaj bo iz vsega, se danes še ne vé, — razdraženost je velika.

Deželni zbor kranjski.

23. dne t. m. se je začel deželni zbor v Ljubljani. Po slovesni maši, ki so jo peli milostljivi knezoškof dr. Widmar, se je ob 11. uri začel zbor, kterege je deželni glavar baron Codelli odprl z ogovorom, v kterem je pred vsem zboru predstavil novega cesarskega

namestnika barona Edvarda Bacha, omenil smrti Ambroževe in izstopa treh poslancev, zaupanje razodel, da bo zbor edino le blagor dežele pred očmi imel, pa tudi novi c. kr. deželni poglavar podpiral pravične želje deželne, ter končal s slavo-klicem na Njih Veličanstvo, ktere ga je navdušeno trikrat ponavljal zbor.

Potem poprime Njih ekscelencija cesarski namestnik baron Bach besedo in pozdravlja zbor, kteremu zagotavlja, da ga bo vsigdar na tistem potu srečal, kteri z prevdarnostjo in zmernostjo pelje k vzajemnem porazumljenji; potem je izročil cesarski manifest in patent od 20. sept. v slovenskem in nemškem jeziku s pismom Njih Veličanstva od 7. dne t. m., ktero veljeva, da se manifest in patent izročita zboru. Kot predloga vladina, ktera ima zbor v razpravo vzeti, sta zboru bila izročena: 1) občinska (srenjska) postava in volilni red, 2) načrt nove deželne vredbe, po kteri naj se v prihodnje okrajne glavarije ustanovijo.

Poslanec pl. Langer se vsede za mizo perovodja in prevzame začasno to opravilo.

Poslanec Dežman poroča o volitvah Njih eksc. barona Schloissnigg-a in dr. Etb. Kosta, ktera je zbor soglasno potrdil. Oba nova poslanca storita potem navadno obljubo.

Potem je perovodja pl. Langer bral ces. manifest in patent od 20. sept. nemški in slovenski.

Ko je vse to brano bilo, prosi poslanec dr. Bleiweis besede, in govori (slovenski) tako-le: Slavni zbor! Slišali smo sporočilo Njih Veličanstva: cesarski manifest, ki je tudi nam izročeno. Sporočilo to je važno za Avstrijo vso in to me je napotilo, da predlagam nujni nasvèt:

1. Da se adresa pokloni Njih Veličanstvu cesarju.
2. Da se v osnivanje adrese izvoli odbor 5. gospodov zbornikov. (Podá napisani predlog gosp. predsedniku.)

Za njim govori poslanec dr. Toman (slovenski) in podpira predlog tako:

Moj prijatelj gosp. dr. Bleiweis je predložil nujni predlog za adresu in prav je imel v duhu naroda slovenskega; v duhu ljudstva kranjske dežele je on predložil, naj osnujemo adresu, in jaz želim, da v tacem smislu hočemo se držati vodil, ktera so nam bila danes sporočena. Presvitli cesar in vojvoda kranjski sam pravi v svojem manifestu dne 20. septembra 1865: „Prosta je pot!“ Jaz hočem mir imeti z narodi, pravi nadalje Njih Veličanstvo in narodi slovanski želijo mir ustanoviti z naravno osnovo cesarstva, in cesarske besede nam vlivajo upanje v naša srca. Važno je to sporočilo zato, ker se zopet povračamo na tisto postavno podlago, ki je edino pravična in ustavna, ki je v duhu državnih pravic vseh kraljestev in dežel in enakih pravic v njih prebivajočih toliko različnih narodov; važno je zato, ker sega na oktobersko diplomu nazaj. Ko je presvitli cesar dal oktobersko diplomu, je on rekel mojstru, naj on zida ustavno poslopje po obrisu, kakor mu ga diploma kaže. Po teh ustavnih pravilih bi bil imel zidati mojster, bivši državni minister, ustavno poslopje. Al kaj je mojster naredil? On se ni držal obrisa in je zidal poslopje, v ktero je zoper postavna vodila hotel spraviti vse narode, ne gledé na njih državopravne, ne gledé na pravice deželnih zborov; hotel je zvariti vse v državni zbor; postavil je poslopje na negotovi in nevarni temelj zibajoči, na §. 13, tako, da bi bilo znalo propasti celo ustavno poslopje. Pozabil je na stopnice ustavne, po kterih bi vsi avstrijski narodi hoditi mogli. In kakošna je naredil okna? Ni luči, ni svitlobe bilo v poslopji, temveč povsod in zmirom kraljevala je tema. Nismo dobili svobodne tiskarne, družbinske, porotne, kaznovalne postave in tudi še drugih postav ne. Na vsa

ta okna in okenca je pozabil, ali pa zmirom jih obetal le tistim, ki težé in hrepené po tako imenovani individualni svobodi. V kakošna poslopja nas je mojster opraviti hotel, so naši bratje Ogri, bratje Hrvati, bratje Čehi in drugi Slovani brž prevideli. Zato ni moglo obstati več to poslopje, ki ni bilo zidano po ustavnem obrisu, ampak zoper obris. Zato je presvitli cesar ukazal, novemu mojstru novo osnovo ustavnega poslopja in to velikodušno početje je izrečeno in zagotovljeno v manifestu, po kterem so poklicani vsi narodi, da podajo in izrečejo svoj nasvèt, kako bi se zidalo po ustavnem obrisu oktoberske diplome. In tudi mi hočemo se tega obrisa držati, ker tudi mi spoznavamo, da je le oktoberska diploma taisti temelj, na kteri se more zidati pravoustavno poslopje in ustanoviti sreča vseh narodov avstrijskih. Zato podpiram pravični in o pravem času postavljeni predlog dr. Bleiweisa, o kterem ni premissljevati, ali je nujni ali ne, ker hvaležno naše srce se hoče nemudno izreči. Podpiram ga prav živo, ker mi žark cesarske besede sveti žarno v oči in srce in me bolj osvetuje, kakor februarski patent — luna, ki je le mogla nekoliko svetiti v noči pretemni. (Pravo! pravo! dobro!)

Za dr. Tomanom poprime poslanec Svetec besedo, zagovarjaje predlog Bleiweis-ov tako-le: Da ni treba važnosti cesarjevega pisma na dolgo in široko dokazovati, priča dovolj ta resnica, da vse je klicalo, da je treba premembe v sistemi, po kteri se je zdaj vladala Avstrija, in da je treba ukreniti na drugo pot. Presvitli cesar je slišal ta klic, pa ga tudi uslišal; on sam je oprostil pot in narodom samim veleval: govorite, kako mislite, da naj se uravná Avstrija! Prevažno je tedaj to sporočilo cesarjevo, ker hoče ustavno pravo, avtonomijo dežel, veljavo države. Al predlog Bleiweisov je res tudi nujin (dringlich), kajti, če presvitli vladar k nam tako zaupljivo govori, ne spodobi se, da bi mi še le v dolgočasno prevdarnanje spustili: ali mu hočemo odgovoriti ali ne. Spoštljivost do cesarja, gospôda moja! od ene strani, od druge pa prepričanje, da je stvar važna, nas bode napotilo, da glasujemo za nujnost predloga. — Po tem se je glasovalo. Za nujnost predloga so glasovali: dr. Bleiweis, dr. Costa, dr. Toman, dekan Toman, Rozman, pl. Langer, Koren, Zagorec, Klemenčič, Kapele, Svetec. Ker je bilo 28 poslancev v zboru (gosp. knezoškofa, barona Ant. Zois-a, Goloba, Jombarta, Kozlerja in dr. Skedl-na ni bilo) je padel predlog nujnosti z 11 glasovi zoper 17; tedaj pride v eni prihodnjih sej na vrsto. — Perovodja za 14 dni sta bila izvoljena dr. Costa in pl. Langer.

V drugi seji so bili v odbor, ki bode presodil opravilno sporočilo deželnega zbora, izvoljeni sledeči gospodje: Svetec, baron Apfaltrern, pl. dr. Wurzbach, dr. Toman in pl. Langer, in uradnikom deželnega računstva je bila plača enmalo povišana.

Razprava tretje seje so bile nenavadno žive in dvorana poslušavcev prepolna. Ko so bile volitve za odbor občinske postave in denarstvenih zadev dovršene (v unega so bili voljeni sledeči gospodje: dr. Zupan, Koren, dr. Toman, baron Apfaltrern, Zagorec, grof Auersperg, Derbič, Kromer in Svetec, v tega pa: pl. Strahl, pl. dr. Wurzbach, dr. Zupan, Kozler, Kromer, baron Schloissnigg, pl. Langer, grof Auersperg in dr. Bleiweis), je začel dr. Bleiweis podpirati predlog za adresu. Ker so gospodu Kromerju bili dobro-klici poslušavcev med govorom preobili, je zahteval, naj jih ustavi gospod predsednik; al nič ni opravil. Ko je konečno baron Apfaltrern od predsednika terjal, naj slovenski predlog dr. Bleiweis-a zboru pové po nemški, stopi dr. To-

man na noge in zavrne tako zahtevanje, katero žali pravico domačega jezika in zahteva samovlado nemškega, ki sicer dosihmal v cesarskih uradnih kraljuje, v deželnem zboru kranjskem pa si nikakor ne sme prilastiti kake supremacije, in to toliko manj, ker tudi mi smo tako vljudni, da ne zahtevamo nemških na slovenski jezik prestavljenih predlogov, kar bi po vsej pravici mogli; ako pa gospod baron slovenskega jezika ne zna, naj se ga uči. — Po tej epizodi je gosp. predsednik pl. dr. Wurzbach mnenje razodel, da bi, ako je zbor zadovoljen, utegnilo pripravno biti, da bi se pred glasovanjem za dr. Bleiweisov predlog zaslišalo to, kar ima grof Auersperg v podporo svojega predloga reči. Temu pa se ustavi dr. Costa in predsedniku s prepričavno besedo dokaže, da bi tako ravnanje bilo zoper pravilni red, kateri jasno pravi in ne potrebuje nobene apelacije na zbor, da o tem predlogu se mora samostojno glasovati, in glasovalo se je. Za predlog dr. Bleiweisov so glasovali: Bleiweis, Kapelle, Costa, Klemenčič, Koren, pl. Langer, Lokar, Rozman, Rudež, Svetec, dr. Toman, dekan Toman, baron Anton Zois in Zagorec, tedaj 14 poslancev, — zoper pa 18: baron Apfaltrern, grof Anton Auersperg, Brolich, Derbič, Dežman, Golob, Guttman, pl. Jombart, Kozler, Kromer, Mulej, Obreza, Recher, baron Schloissnigg, Skedl, pl. Strahl, dr. Zupan, pl. Wurzbach. — Potem povzeme grof Auersperg besedo in podpira svoj predlog: naj se voli odbor 7 odbornikov, kateri predvari nasledke septemberskega manifesta za korist deželno. Za ta predlog so glasovali vsi, ki so glasovali zoper dr. Bleiweisov predlog, samo Obreza in baron Schloissnigg ne, pristopil pa mu je Rudež — zmagal je Auerspergov predlog tedaj z 17 glasovi zoper 13 — tedaj z večino 4 glasov. Gospodje: Apfaltrern, Auersperg, dr. Zupan, Dežman, Kromer, Obreza, Mulej so bili izvoljeni, da osnujejo predloge po Auerspergovem nasvetu. Te volitve se 12 poslancev celó ni udeležilo.

Govor dr. Bleiweisov in grofa Auersperga prinesemo drugi pot.

Iz družih deželnih zborov.

V vseh deželnih zborih takraj Litave je dosihmal bila najvažnejša razprava za to: ali adresa ali ne. Nemški deželni zbori na Dunaji, Gradcu, Celovcu, Lincu, Salzburgu in Bregencu so kar naravnost sklenili to, kar je grof Auersperg predložil kranjskemu; v Levovu, Pragi, Brni in Črnovicah so bile nasvetovane adrese Njih Veličanstvu, in galiciški jo je brž v 1. seji že izgotovil in poslal Cesarju.

Dopisi.

Iz Gorice 26. nov. — V soglasji s §§. 10. in 20. pravil bo v naši čitavnici 9. decembra t. l. ob 6. uri zvečer občni zbor, h kateremu prijazno vabi vse tukajšnje in vnanje častite družbenike Odbor.

Iz Kostelja med belimi Kranjci 15. nov. L. A. (*Medvedje, kosmati in gladki*). V kratkem času so tu ubili 3 medvede, staro medvedico in dvoje mladih; pa tudi staremu medvedu je logar And. Žagar dobro podkuril, prej ko ne je tudi on poginil. Imenovani logar je ustrelil najprvo medvedico, ki je kakih 20 korakov pred svojo družino hodila; ko je ona padla, dojde tudi njen soprug, nezmenivši se za puškini pok, ter gleda ženko, ki se v krvi valja. V tem hipu pa tudi njega zadene krogla v rebra, zvrne se sicer, pa vendar zopet vstane in pobegne. Noč, ki je ravno nastala, je lovce

zadržavala, da mu niso mogli slediti, da si tudi je krvavi sled puščal. Čez nekoliko dni so ubili mlada dva, pa tudi starega so še videli, pa vendar jim je še vselej pete odnesel. Veliko škodo so te mrcine poleti in v jeseni napravile po njivah, ki so blizo gore. Na nekterih njivah so turšico tako požrli, da revnemu kmetu ni ne en klas ostal. Ako bi ne bili kmetje skoro vsako noč na njivah kurili in ropotalali, bili bi imeli le malo domú spravljati; vse bi jim bili ti štirje požeruhi požrli in poteptali. — Imamo pa v naši občini tudi še medvedov druge baže, ki sicer niso kosmati, vendar pa nič manj nevarni in divji. Že predlanskim so pričeli tudi tu malopridneži ponoči rogoviliti, kar nekdanj ni bilo, in so že marsiktero neumno naredili; ker jim nihče krepko na prste ne stopa, so čedalje prezdrzniši. Poleti so nekega Hrvata, ki je šel mirno svojo pot, skoro do smrti pobili. Najgrše je pa to, da se med tako drhaljo tudi možje nahajajo, ki na videz še nekaj veljajo! Naj bi oni, ki so za to postavljeni in ki bi jim imel biti blagor občine pri srcu, takim kršenim medvedom bolj na pete stopali, kmali bi bil zopet stari mir in ne podoba, kakor da bi bili na turški meji. Ako župani nimajo oblasti nemirnežev kaznovati, mislimo, da jim je pa dolžnost, jih cesarski gosposki naznaniti; ona pa ima oblasti dovelj.

S Pivke. — Gozdnarski govori in poduki pač še malo zdajajo pri nas; seka se neprenehoma les, ne zasaja se pa nič mladih dreves. Sem ter tje še grajščak in pa kmet nista narazen zastran gozda, drugod se soseska s sosesko pravda za pašnik in lozo. Še pretep in poboj se je začel vnemati o tacih prepirih; s takim so se pretekli teden, 20. t. m., Slavinci in Selčani znesli med seboj. Slavina in Selce imate namreč že dolgo pravdo, že od leta 1807, za neki pašnik, kterege se vsaka lasti; na tem je, da bi se soseski med seboj razdelili, pa za mejo se ne morete soediniti. V pravdi dobí zdaj ta soseska razsodbo za se, zdaj zopet una; med tem preprirom se pa ruje še tisto grmovje in tisto brinje iz tal, ki še nekoliko pokriva kamnito plešo, in še nekoliko zadržuje peščico prstí. Pretekli pondeljek tedaj pridejo Slavinci v pašnik brinje sekati in rovat. Selčani gredo svojo pot, kakor da bi hoteli iti les podirati v lozo. Komaj zapazijo Slavince v brinji, planejo nadnje s sekirami, biti, lopatami in vilami; bilo jih je lahko za sto in še več. Med brinjem raztreseni Slavinci se ne morejo lahko braniti; natepenih je bilo kacic dvajset, trije so bili do črnega ali celó do krvavega natolčeni, drugi so zbežali. Selčani pa so po vrhi vzeli več vozov z živino vred; vozove so obdržali, vole poslali nazaj v Slavino. Pa Slavinci so potem hlapca nabili, ki je bil vole nazaj prignal; še so dalje selške otroke, ki so šli iz šole domú z vpitjem in kamenjem podili, da sta dva hudo padla, in si je deklica roko zvinila, in deček si nogo izpahnil. Zdaj nekatere prestando tepenje in pobijanje uči, nekatere bo sodnja preiskava in kaznen modrila, kaj se pravi z gozdom in pašnikom prav gospodariti, kaj se veli mir in edinost imeti s sosedi. — Nočem reči, da se niso dali učiti sveti veri in pravici; nočem oznaniti, da so še cerkvene reči skrunili v svoji lakomnosti in sovražnosti; zakaj po več krajih imajo navado, z malim cerkvenim zvonom sosesko klicati v pašnik ali v gozd, in tukaj jih je tudi cerkveni zvon mogel klicati na pretep in poboj.

Iz Ljubljane. ** Važna je bila 3. seja ljubljanskega deželnega zbora, o kateri je bila pravda za „adreso“ ali „ne za adreso“; dr. Bleiweis in grof Auersperg sta si stala nasproti s svojima predlogoma. Da je narodne stranke predlog padel, temu se ne bomo čudili, če pomislimo, da je zbor še stari, še tisti, ki je odbil slovenske stenografične spise, nemške pa za dragi